משנה · אחרונים · לחם שמים · סדר קדשים

לחם שמים על משנה מנחות

רבי יעקב ב"ר צבי [היעב"ץ] עמדין

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

לחם שמים על משנה מנחות

רבי יעקב ב"ר צבי [היעב"ץ] עמדין

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/לחם-שמים-על-משנה-מנחות/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
משנה א 4
פרק ב 4
משנה ה 4
פרק ג 4
משנה א 4
משנה ב 4
פרק ד 4
משנה א 4
משנה ג 4
פרק ה 5
משנה ב 5
פרק ו 5
משנה א 5
משנה ג 5
משנה ד 5
פרק ח 6
משנה א 6
משנה ג 6
משנה ז 6
פרק ט 7
משנה ג 7
משנה ד 7
משנה ו 7
משנה ז 7
משנה ח 7
פרק י 8
משנה א 8
משנה ב 8
משנה ג 8
משנה ד 8
משנה ה 9
משנה ז 9
משנה ח 10
משנה ט 10
פרק יא 10
משנה א 10
משנה ו 11
משנה ז 11
משנה ח 12
פרק יב 13
משנה א 13
משנה ז 13
משנה ח 14
משנה י 14

פרק א

משנה א

עלה בידו גרגיר מלח עמו"ק א"ח (סתנ"ה).
כיצד הוא עושה עלח"ש רפ"ה דיומא.

פרק ב

משנה ה

במשנה. רבי מאיר אומר. כצ"ל.

פרק ג

משנה א

ר"א פוסל עתי"ט עד וי"ל דאיירי נמי בחוץ למקומו. **ופגול** בכלל פסול. ואין פסול בכלל פגול. כך נ"ל.

משנה ב

לא מלח איידי דקתני בכולהו דיעבד. תני ביה נמי הכא. וה"ה דלכתחלה נמי לא צריך. דלא נאמר מלח אלא בקרבן. דהיינו קומץ.
והן בולעות עתי"ט עד מ"מ דעבה בלע טפי.
איברא אפכא מסתברא.

פרק ד

משנה א

עיין לשון הר"מ. שהועתק בתי"ט. **ולא** זכר שגם ה"ל ס"ת לא דברה מהם המשנה. **ונראה** שהיו מניחים דברים הללו לסופרים. שהיא מלאכתן המיוחדת להם. והם שחברו בהן מסכת סופרים.
תפלה עמ"ש בס"ד במו"ק. א"ח סך"ה.

משנה ג

קרבו כבשים בלא לחם שהרי לא הי"ל לחם אלא מן. רע"ב.
קשיא לי היאך א"כ קרבו תמידין במדבר. ומוספין דבעו נסכים. ולחם הפנים שעשו במדבר. ולמ"ד קרבו גם נסכים במדבר. מהיכן היו באים. וצ"ל בודאי. שממה שתגרי או"ה היו מביאים להם. **שוב** ראיתי שגם תו' נתעוררו במקצת. ומ"ש הם צ"ע.

וכל האמור בת"כ לא קרב במדבר וזה קבלה בידו הר"מ. **תמהתי** על עצמת חכמת הר"מ (ותי"ט שנמשך אחריו. ולא חלי ולא מרגיש) שלא ראה את זה מן המקרא שצווח כך. כי בת"כ לא נזכרו קרבנות צבור. רק שנים אלו. עומר ושתי הלחם (שתלאן הכתוב זה בזה. וכחד חשיבי) וכתוב בהם ביאה לארץ. וכתיב ועשיתם ביום הניפכם. וכתיב והקרבתם על הלחם. משא"כ קרבנות המוספין שבחומש הפקודים. לא נזכר ביאה וישיבה. זה פשוט מבואר במקרא. ולא מפי הקבלה. ולכן אמרו ר"ש כדבר ידוע וברור.

פרק ה

משנה ב

נלושות בפושרין עפרע"ב עלח"ש פ"ב דפסחים. **מיהו** טעמא בעי אמאי נלושות בפושרין. וקצת טעם יש בגמרא. והיינו נמי טעמא דלתיתה שריא.
ושמא מים צוננים מפסידים הפת. ובעינן במנחה. למשחה לגדולה. וזה נראה.

פרק ו

משנה א

אלו מנחות בגמרא שלנו פרק ו' הוא פרק ז' אח"כ נשנה זה הפרק אלו מנחות. שביעי למנין פרקי המסכתא.

משנה ג

יציקה עתי"ט לשון רש"י יהא מתן שמן בכלי קודם לעשייתה. **פרש"י** דייק שפיר וכיון דהכא לאו בסדר עבודות עסקינן. ולא קבעי אלא לאשמועינן כמה מיני עבודות יש בה. נסיב למתנות השמן למפרע. משום דבמנחה גמורה מיירי קחשיב להו כסדרן לאחור. שהיציקה ע"י נגמרה כהלכתה. ובלילה לפניה. ומתן שמן בכלי. כבר קדם לשלשתן. משא"כ במנחת העומר. דסדר עבודותיה נקט ואתא.

משנה ד

נסכים שקדשו בכלי עתי"ט מה שתמה על הכ"מ. שכתב ממשנתנו למד הר"מ שמשקדשו בכלי יפסלו בלינה. דהא מפרשינן למתני' דה"ק. נעשה כמו שנפסלו בלינה.
ולא ידענא מאי קושיא. מ"מ שמע מנה דנפסלין בלינה נמי. אם לא קרבו עם הזבח.

פרק ח

משנה א

כל קרבנות כו'. מ"ש תי"ט **לקח** מתו'. וע"ש.

וכולן כו' אלא מן המובחר ארישא קאי וכולן. בר מעומר ושתי הלחם. שמצותן מן הקרוב לירושלם. כדתנן במכלתין פרק יו"ד.

מכמס ומזוניחה לא מצאנום במקרא. מ"מ מן הסתם נראה שהם מקומות בא"י. ויגיד עליו רעו ג"כ.

שניה להן כו'. וכדבעינן למימר נמי בס"ד (ופשיטא דפרות א"י ותבואתה משובחות משל ח"ל) (וכן בסי' ך"ז. יהודה וא"י המה רוכליך בחטי מנית).

אי הכי קשיא רישא. דקתני שבאין מח"ל. וצ"ל הא דקאמר שאינן באין אלא מן המובחר. לאו דווקא. אלא בדאפשר הוא. מיהו בדלא אפשר ובדיעבד. באין מכל מקום.

חפרים כ"ה הגירסא הנכונה ודאי. כי עיר היא לבני ישששכר. בס' יהושע (ס"ט) וכתוב בחלקו ואת הארץ כי נעמה.

ואם התליעה סולת ופיר"מ בהתליעה רוב חטה אחת כו'. **לא** כן פירש"י ולישנא משמע כרש"י. עחי"ג בס"ד.

משנה ג

אנפיקנון כו' פסול צ"ע אם גם למנורה פסול (אע"ג דבעינן זך כתית למאור ולא למנחות) אחר שאין פסול אלא מחמת טעמו. ובמאור לאו בתר טעמא אזלינן. ודווקא בזך כתית איכא קפידא במאור. שדולק יפה יותר. **א"כ** אם לא מצא אלא אנפיקנון. והוא זך כתית. שמא כשר הוא למנורה. **לפ"ז** מצינו חומר במנחות מבנסכים.

שנשרו במים עתי"ט שכתב דלא קאי אדריה"ג דפ"ק דבכורים. דס"ל שאין ואי לא עלייהו קאי. אהייא קאי.

רגב בעבר הירדן צ"ע אי פליג ר"ש אדריה"ג דפ"ק דבכורים. דס"ל שאין מביאין בכורים מעבר הירדן.

משנה ז

משלישה ומאמצעה ונ"ל דמאמצעה קאי אמשלישה. כלומר מאמצע השליש האמצעי תי"ט.

אין טעם וריח בפירוש זה. כי א"כ היה די לו שיאמר מאמצעה. **אלא** נראה ה"פ. מתחלת שלישה התחתון. או מאמצעה (של חבית) לכל היותר. ולא למעלה מאמצעה. ששם קרוב לפיה הוא. ומתערבים הקמחים.

פרק ט

משנה ג
רביעית מים למצורע עמ"ש בס"ד בשי"ע (סקל"ח).

משנה ד
אבל אין מערבין עלח"מ.

משנה ו
כל קרבנות כו' שהן זבח לאפוקי עוף. שאינו זבח בלשון תורה. עתי"ט ריש מכלתין.

משנה ז
חוץ כו'. נראה פשוט דשעירי ע"א אין בהן סמיכה. אע"פ שכתב הר"מ שהן שוין לכל דבריהם. דלא גמירי אלא שתי סמיכות בצבור. וי"ל דכר"ש אמרה לשמעתיה. צ"ע.
חוץ מן הבכור כו' שנאמר קרבנו כו' לשון הר"מ.
והוא מגומגם. אין בו טעם. איברא מעקרא קבעי תלמודא למילף מיעוטא מתלתא קרבנו יתירי. ונ"ל פירושו דווקא קרבן המיוחד לו שמביאו ברצונו. אע"פ שאינו חייב בו. לאפוקי הני דאין באין בנדר ונדבה. **והיינו** משום דהוה ס"ד לאתויינהו בק"ו משלמים. מיהו במסקנא דאיפריך ק"ו. לא צריך למיעוטא. קראי אסמכתא בעלמא. ולא להכי הוא דאתו. **ולא** הבינותי מ"ש התו' תימה נילף מהקשא דכל הקרבנות. כדדרשינן ביום צותו כו'. **ותרי** תמיהי נינהו. חדא דהא אין כל הקרבנות טעונין סמיכה. ותו דמביום צותו נמי לא קדריש לכל הקרבנות (הא ודאי ליתא וק"ל) אלא להקיש בכור ומעשר לשלמים בלחוד.

משנה ח
והאשה עתי"ט משם התו' וא"ת ולמה לי קרא למעוטי נשים מסמיכה. ת"ל דמצות עשה שהזג"ג היא כו'. **ונ"ל** ליישב. אב"א אליבא דמ"ד נשים סומכות רשות. אתא קרא למעוטינהו מסמיכת קרבן אנשים. וקמ"ל דאין הבעלים יוצאין בסמיכה דידהו. אע"ג דבלא"ה אמעיט שליח. ס"ד יד אשה כיד בעלה. דאשתו כגופיה דמיא וכדאיתא בגמרא.
אי נמי אפילו בקרבן דידהו. אינן רשאות לסמוך. דהויא עבודה בקדשים. כמ"ד סמיכה בכל כחו בעינן. לאפוקי ממ"ד נשים סומכות רשות. אצטריך לאשמועינן דליתינהו בסמיכה כלל. והכי משמע בפ"ב דחגיגה דאפילו למ"ד רשות. אינן רשאות לסמוך בכל כחן. ועמו"ק (סי"ד) ובשי"ע (סימן ל"ו).

ועוד נ"ל דלא דמיא סמיכה לאינך מ"ע שהזה"ג דנשים פטורות. לא אמעיטו אלא ממצות מוחלטות. דלא סגי דלא נעביד להו. אבל מסמיכה ודכותה דשירי מצוה נינהו ולא מעכבי. לא אמעיטו מה"ט. עד דממעט להו קרא בהדיא.
וסמיכה שירי מצוה עיין עשרה הלחם (סוף סשי"ע סל"ז).
ותכף עמ"ש ריש ביצה.

פרק י

משנה א

בשלשה זה פשוט דקצירה (וכל המלאכות הללו בכלל. עד מצות קמיצה) לא בעיא כהונה. אלא נעשית ע"י שלשה ב"א שלוחי ב"ד אפילו מישראל. שמתמנין ע"פ ב"ד. ושכרן מתרומת הלשכה. שקונים בעד מעות התרומה. התבואה מבעלי השדות. רפ"ד דשקלים.

משנה ב

מגנות צריפין בגמרא מוכח דגגות נקרא. **ונ"ל** משום שהצריפין אין להם גגין (כמ"ש פ"ב דסוכה) אלא מהצריפין עצמן הן גגיהם. על שם כך נקרא המקום שעשוי כן.

משנה ג

בית דין של כהנים.
בא השמש לידע שכבר הוא לילה ודאי. כדי שלא יתחלל י"ט. **ושבת זו** ג"כ אומרים מטעם זה לידע ולהודיע שכבר נכנס שבת. למען ידעו ויבינו העומדים שם. שדוחה את השבת. ולא את י"ט. והואיל ועושה כך. עושה עוד פומבי לדבר. בשאלת ג"פ על כל דבר ודבור.
שהיו אומרין אין קצירת העומר במי"ט עיין רע"ב שכתב ומסורת בידינו דהאי ממחרת השבת היינו ממחרת יט"א של פסח. כו' וכ"מ בספר יהושע ויאכלו מעבור הארץ ממחרת הפסח וגו'. **ואע"פ** שט"ו נקרא מחרת הפסח. בתורה פרשת מסעי. **עתו'** קדושין (דלז"ב) וברד"ק ס' יהושע ולפי דבריו אין ראיה מהפסוק הזה.

משנה ד

והשאר נפדה ואיך נפדה. **נ"ל** כמו שעושין במותר קטורת. עפ"ד דשקלים. מ"ה. כך עשו בזה. מחללים מעות הקוצרים שעסקו במלאכת העומר. וכיוצא בהן.

משנה ה

שלא ברצון חכמים ש"מ דאף בזמן הבית. לא עצרו כח החכמים. למחות ביד העם. מעבור על גזרותיהם. וכן עוד להלן מ"ח.

משנה ז

אין מביאין מנחות ובכורים כו' קודם לעומר ואם הביא פסול. ז"ל תי"ט. וקשיא תינח חדש כו'. אבל בכורי פירות ונסכי יין דמעולם לא נאסרו. אמאי אם הביא פסול. ובגמרא כו' ארנב"י לדברי יב"ן נסכים בכורים (רש"י פירש יין שבכר כו'. ול"נ דתרתי קאמר נסכים ובכורים. וכ"מ מלשון רש"י עצמו בסמוך) שהקריבם קודם לעומר כשרים. דהא כ"ש הוא דהני ל"א כלל. וכרש"י והא דקתני מתני' ואם הביא פסול. לאו אביכורים דפירות האילן קאי ע"כ. אבל הר"מ העתיק המשנה כלשונה. וכן פסק בנסכים. וקצת תימה שלא העתיק דין בכורים. בה"ל בכורים עכ"ד **ולענ"ד** כולן אינן מכוונים כלל כי אמנם מה שהוקשה לו בתחלה בכורי פירות ונסכים דלא נאסרו. אמאי אם הביא פסול. **אשתמיטתיה** שאין מביאין בכורים אפילו קודם לעצרת. וזה אינו מטעם איסור חדש דהדיוט כלל. אלא משום דשתי הלחם איקרו בכורים. ועומר נמי איקרי מנחת בכורים. וזה איסור כולל גם לפרי אילן כדילפינן מבכורי מעשיך. בפרק כל הקרבנות. **א"כ** לסתמא דמתני'. ודאי לא קשיא מידי. דמתני' לא איירי אלא במנחות. ובכורים דומיא דמנחות. ולא מיירי תנא דידן בנסכים כלל. **ותנא** דווקנא הוא. דמשו"ה נמי נסיב בכורים במיצעא. ולא הוו צריכי ליה לגמרי למתנינהו הכא. דבקרבנות עסקינן. ובכורים לאו מידי דקרבן נינהו. ואי באגב נקטינהו. הול"ל לבסוף. אלא לאורויי דבמנחות של בכורים איירי דווקא. דלא תיסק אדעתין. דקבעי למיסר לאתויי מנחות קודם העומר. אפילו מן הישן (אע"ג דכל הקרבנות באין מן החדש ומן הישן. סד"א קודם לעומר באותו יום. לא יביא כלל שום מנחה אפילו דתמיד) משו"ה קמפרש מנחות ובכורים. ר"ל מנחות של בכורים. דאע"ג דאין מביאין בכורים אפילו קודם עצרת. דילמא לקרבן משרי שרו. קמ"ל דלמנחות נמי אין מביאין כו'.

ואי נמי בבכורים ממש משתעי. מ"מ לא קמיירי אלא מבכורים דומיא דמנחות. כדפרישית. משא"כ בבכורי פירות. לא איירי לגמרי. דתקשי ליה אמאי אם הביא פסול. דאיכא למימר הכי. וא"ל הכי. **אב"א** כדפשיטא ליה לרנב"י. דכיון דלא נאסרו להדיוט כלל. עדיפי מבכורי מנחות. וכשרים קודם לעומר בדיעבד.

או דילמא בהא תנא דמתני' לא ס"ל כוותיה. ושמא איפכא הוא אליבא דסתם מתני'. ר"ל. דבכורי נסכים לא מיבעיא דפסילי קודם לעומר. אלא אפילו קודם עצרת נמי מיפסל

פסילי. ושאנו בכורי נסכים. דלא תלי פסולא דידהו בחודש דנאסר להדיוט. אלא מקרא אחרינא נפק אסורייהו. להכי לא מהני מאי דלא נאסרו להדיוט מעולם. דגזרת הכתוב היא שלא יביאו שום בכורים. לא קודם עצרת. וכ"ש קודם לעומר. דאית בהו איסור כפול אפילו לגבוה. ואצ"ל בכורים דעלמא שיש בהם איסור חמור קודם העומר. ופסולין נמי. כל זה ברור מאד. **והשתא** מ"ש תי"ט. דתרתי קאמר נסכים ובכורים. ליתא לגמרי. אלא דווקא נסכים של בכורים. ומטעמא דאמרן. ואפילו במשנה קתני ובכורים. בהו נמי הכי איכא לפרושי. דר"ל מנחות והן בכורים וכדפרשינן שפיר. ומרש"י דבגמרא לא משמע מידי. לפום מאי דכתיבנא. אלא דייק כוותי ודאי וק"ל. **וכיון** שזכינו לכל זה. גם דר"מ מתיישבים יפה. וא"צ לדחוק בהם כלל. כמ"ש תי"ט. והאריך בדברים שאינם של טעם. דסלקא ליה מתני' בקושיא. ושאין לה טעם לחלק. וכקושיא דר"ט. וכל אלה דברים בלתי נשמעים. **אבל** טעם לשבח יש בדבר. ורנב"י נמי לא אמרה אלא אליבא דיב"ן. ולית הילכתא כוותיה. אלא כסתמא דמתני' דדייקא טובא. דנסכים שאנו וחמירי כמש"ל. וכס"ד. משום דלא הותרו מכללן לגבוה. ולא שייכי בהדיוט. וכענין ששנינו אין מזבח יוכיח שאין לו עור מכל מקום. הרי הכל מתוקן בטוב טעם **ונתגלת** טעמו של הר"מ. שלא הוצרך להביא שקודם עומר אין מביאין בכורים. מאחר שכבר כתב שאין מקבלין אותן אפילו קודם לעצרת. לא אפשר. שהרי נפסדים עד אחר עצרת. ומתניתין לא מתוקמא אלא במנחות שהן בכורים. ודייק טפי ותו לא מידי.

משנה ח

עתי"ט בשם תו'. ועמ"ש בס"ד רפ"ח.

משנה ט

מן הלח עתי"ט לשון רש"י בפירוש החומש בעוד הכר מלא. **הוא** מלשון כר נרחב. **נקצר ביום כשר** עש"י (סל"ד).

פרק יא

משנה א

שתי הלחם עתי"ט שתמה על התו' בחנם. כי ראית התו' ודאי טובה מחותה שהביא הוא. שכן מפורש בה שתי לחם. **גם** מ"ש שכינוי יחסר מוסב על האדם.

אינו כן. שא"כ יהיה פועל עובר. ואינו אלא בודד. והעד. אל יחסר המזג. וכן יחסרו לחם ומים. בודד כחברו בצורה. ויחסרו המים. וכן כל הנגזרים משורש זה. בודדים הם. וכ"כ קמחי. ועוד אם כדבריו. שהכנוי מוסב על האדם. לא יחסר לחם מיבעי ליה למימר.

נלושות א' **א'** אינן נלושות עסה אחת לחלקה לחצאין. אלא עושה אותן שתי עסות מתחלתן.

שבעה ארבעה עשרה חמשה כל הני דתנן הכא סתמי. טפחים נינהו. וגרסינן להו בה"א. לבר מארבע ושבע דאצבעות. דלשון נקבה נינהו.

שתי הלחם ארכן שבעה כו'. ל"ל לתת טעם בזה. ע"ד הנעלם. **כי** שתי הלחם בעצרת. רומז לזווג הקדוש הידוע בחכמת האמת. שנעשה ביום מתן תורה. אחר ספירת שבעה (שבועות) נקיים. שנטהרה האשה לבעלה. ונכנסו לחופה בחודש שמזלו תאומים. והיו תואמים כאיש והלויה שלו. ונשלמו תקוניהם בשבעת ימי הבנין. המשלימים קומתם כנודע. **לכן** ארכן שבעה. ורחבן ארבעה כנגד ארבע אותיות הוי"ה. וקרבנותיהם כמו כן ארבע. אבל הן אצבעות. כנגד ארבע אותיות דידה אדנ"י. כי אצבע אלהי"ם היא. כל זה בחינת זו"ן. **אמנם** בשבת. יש בחינת תקון אריך. בכללות ה' פרצופין. וע"ש כך נקראין לחם הפנים (כמ"ש שיהיו לו פנים הרבה) ולכן היו שנים עשר חלות. כמנין ז"ה אל'. שכולל י"ב אלכסונות. והיו שתים מערכות. שש המערכת דאריך. ושש דזעיר. הנודע בשם שש קצוות. והיו ארכן עשרה. נגד יס"ב. וכן מספר אותיות מילוי שם הוי"ה. ורחבן חמשה. לרמוז על כללות פרצופי האצילות הקודש. וקרנותיהן שבע אצבעות. בבחינות זו"ן. שבעה ימי הבנין. **והוא** שבא ר"י לפרש. בסימנו הנפלא באותיותיו המחכימות. כי זד"ד נוטריקון זה דודי. כי אז נעשים דודים. וגי' ט"ו כשם י"ה. שממנו הזווג וקניית המוחין כידוע. ושל לחם הפנים. סימנו יה"ז. כמנין ך"ב אותיות התורה. כללות עולם האצילות.

משנה ו

לא סדור קנים כו' **דוחה** עמ"ש בס"ד פ"ה דפסחים מ"ט.

ונותנן לארכו של שולחן עתי"ט שדבריו מתמיהים וזרים מאד בעיני. **והעיקר** לדעתי כמ"ש תו'. **ומה** שהוקשה לתי"ט. מ"ט קפיד ?דלנחו לאורך השולחן. **מלבד** שהמשנה פירשה את הדבר כמ"ש גם הוא ז"ל. ופשוט **עוד** טעם גדול יש בדבר. שלא יכלו להניחם אצל השולחן לרחבו. כדי שלא יעכבו על שמונה כהנים הנכנסים בשבת. לסדר הלחם וליטלו.

כל הכלים כו' **לארכו של בית** לענין ארון. עמ"ש בס"ד בלח"ש פ"ה דיומא. ולענין מנורה בקונדרס בנין בית הבחירה.

משנה ז

חל להיות ע"ש מ"ש תי"ט. כיון דהכא ממעשה רב. ליכא למימר ע"פ מחלוקת שנויה.

אומר אני משום זה אינו בגדר נמנע. שכבר מצינו מעשים רבים שנויים במחלוקת (עמ"ש בס"ד בתי"ט סימן קל"א. דקכה"א).

גם הר"מ לא אמר אלא שאינו דבר ראוי. מ"מ אינו בהחלט. וקמ"ל תנא. שאם יארע. כך יפה להם לבבליים. ואין מזה ראיה שאירע.

נאכל לערב אפילו בי"כ בעצומו של יום משכחת לה. בכהנים חולים (בחולה שיש בו סכנה. ואפי' מבושל נמי) ואפ"ג דכל שאינו ראוי לעבודה. אין לו בבשר. מ"מ לחולה מסוכן ראוי הוא. בין ברצון החולק בבשר. בין שלא ברצון. אם מפני פקוח נפש. ואם מפני הפסד קדשים (אחר שמותר הוא באכילה היום. מוטב להאכילו מזה) נוטלין ממנו בע"כ. **ואפילו** בכ"ג עצמו שעבד. ועשה את השעיר. אח"כ נפל למשכב. עד שמאכילין אותו איכא לאשכוחי. אלא דבכה"ג לא קמיירי. אלא במידי דפסיקא.

הבבליים ע"ש ששנואים הם מת"ח שבא"י. (עמ"ר דאיכה) **ולא** הבינותי שנאה זו מה טיבה עם אכילת בשר חי. שהרי מצינו גם לחכמי התלמוד שהיו רגילים באומצא (שאינו אלא בשר חי. דוק ותשכח) כדאיתא טובא. וכן נראה משם. שהבבליים היו רגילים בו. והיא היתה טעימת שחרית שלהם. כדמוכח פ"ק דקדושין (דף ו').

וצ"ל אע"פ שהיתה אכילה נאותה לבבליים. לבני א"י שנואה היתה. והכי אשכחן ברי"וח. דרייק מכותח דבבלאי פ' חבית. ור"ז קרי להו נמי בבלאי טפשאי. דאכלי נהמא בנהמא.

אוכלין אותו חי אב"א בכ"ג שעבד גופיה איירי. ואב"א בכהנים אחרים ובין ברצונו של כ"ג. בין שלא ברצונו משמע דעבדי הכי. וכדכתיבנא לעיל.

כשהוא חי מ"ש תי"ט מן המליחה. **אינו** צריך. כי גם בחומץ יכולין לצמתו. ובודאי בלא"ה היו צריכין לצמתו בחומץ. שבאופן אחר אינו נאכל לשום אדם. אלא לחיתו יער.

ועתו' פסחים (דעד"ב) ד"ה אסמיק.

משנה ח

יניהנה לשבת הבאה צ"ע אם נפטרו בכך מלסדר לחם אחר. כפי הכתוב ביום השבת ביום השבת יערכנו וגו'. וארבע מערכות אין השלחן מחזיק. כדלעיל. גם יש בו משום בל תוסיף.

שאפי' היא על המזבח כו'. עחי"ג פ"ג דיומא.

פרק יב

משנה א

המנחות והנסכים שנטמאו עד שלא קדשו בכלי י"ל פדיון אבל לא נטמאו. אע"פ שלא קדשו בכלי. אין פודין אותן. רע"ב. **הא** דלא כשמואל. דאמר אפילו טהורין נפדין. דקדושת דמים נינהו. ונטמאו ל"ד. אלא איידי דסיפא. **ובגמ'** אר"פ אי שמיעא לשמואל הא דתניא המתפיס תמימים לבד"ה אין פודין אותן אלא למזבח כו' ואע"ג דקדושת דמים היא הואיל וטהורים הם. הוה הדר ביה. ולא היא שמיעא ליה ולא הדר ביה. לאו אמרת התם (בעופות ועצים כו' דלעיל) כיון דלא שכיחי. לא מפרקי. הכא נמי כיון דשכיחי מומין כו'.

לכאורה איכא תמיהא רבתא. דאי הכי נפיל מר שמואל ברברבתא. השתא אפילו מתני' לא שמיעא ליה. דבהדיא שמעינן דאין יוצאין מיד מזבח. **וז"ל** בחי"ג. והא דתנן בפ"ד דשקלים (מ"ד) המקדיש נכסיו. והיו בהן כו' יינות שמנים ועופות. רא"א ימכרו לצרכי אותו המין וליכא דפליג עליה. **לא** קשיא לשמואל. ההיא במכירה בעלמא איירי בלי שומא. אשמעינן התם ר"א קולא דמכירה. כדי שלא להוציאם מיד מזבח. והכא אשמעינן שמואל חידושא. דע"י פדייה דהיינו העמדה והערכה של כהן. נפדים ויוצאים לחולין. דקדושת דמים ודאי פקעה ע"י פדיון ד"ת בכל גוונא. אלא דבמידי דלא שכיח. אמור רבנן דלא מפריק. אבל בהני דשכיחי. אוקמוה אדאורייי'. דבפדייה נפקי לחולין. ותנא דשקלים. משום תקנת המזבח. אמר בהני נמי. מוטב ימכרו בלי קפידא אדמייהו. ושפיר דמי. כי היכי דלא ליפוק מיד מזבח. מיהא מודה. דאי בעי. פריק להו. ולא פליגן ר"א ושמואל. אלא מר אמר חדא. ומר אמר חדא.

ודילמא איכא למימר התם למקדיש גופיה דווקא הוא דמיתניא. וכי תנן הכא המנחות והנסכים כו'. לגזבר תנן כאותה ששנינו אחיה על הנסכים דוק.

משנה ז

יביא כבש גדול או קטן. יוצא בו. עד שיהא בן שנה שלמה. יותר מזה. אינו יוצא בו. עפ"ק דפרה.

איל כתב תי"ט והו"ל לרע"ב לפרש בן שתי שנים כדתנן פ"ק דפרה. **ואני** אומר לא הוצרך לפרש את המפורש. אלא מה שלא נתפרש עדיין.

שעיר עזים. בן שתי שנים. כ"ה לשון רע"ב.

ולא ידעתי למאי דייק. אי אקרא קאי לפרושי. כל היכא דכתיב שעיר עזים. הא אשכחן דשעיר עזים ודאי אינו אלא בן שנה. כמ"ש רש"י בפרק שני שעירי (דסה"ב) אלא על

כרחך לשון בני אדם הוא. חלוק משל תורה. **א"כ** שעיר לחוד נמי הכי הוא. ומניין לו לומר כלשון הזה. **שמא** לא נתכוין אלא לפרש שעיר מהו. לומר שהוא מן העזים. אע"ג דלישנא לא משמע הכי. גם הוא שלא לצורך.

משנה ח

הוא ונסכיו היין והסולת. תי"ט.

מדוע לא זכר גם השמן בכלל. שהרי הוא נכלל בנסכים. שכח ז"ל דברי עצמו מ"ד. פ"ט דלעיל.

עגל בנדבה איתיה. כדאיירי ביה תנא הכא. **אבל** בחובה לא אשכחן. אלא חטאת שעה במלואים. ועספ"א דתמורה.

משנה י

עתי"ט לשון הר"מ. שמזכיר כת קבטנר. ונמצאים עוד היום במצרים אומה נקראת קאבטן. הם מגזע מצריים הקדומים. שנשאר בידיהם לשון מצרי הקדמון. והיינו דאמרינן גפטית לגפטיים. כי אותיות החיך מתחלפות. וכפי מ"ש סופרי אומות הם על דעת נוצרים כעת. אך יש חילוקים ביניהם. ובין הנוצרים המערביים. כי הם נמולים. גם בשאר דברים הם מחולקים.

לא ישחטו במקדש בירושלם באותו דור. וכשרים לע"ל. **אבל** אותם ששמשו לע"א. גם לעתיד בבית השלישי שיבנה ב"ב. פסולים הם ככתוב בספר יחזקאל.